

İstanbul Milletvekili İsmail Arar'ın, Yasama Meclisleri Dış Mü-nasebetlerinin Düzenlenmesi hakkındaki 16 Ocak 1964 tarih ve 378 sayılı Kanunun 1 nci ve 5 nci maddelerine birer fıkra ilâvesi hakkında kanun teklifinin C. Senatosunca değiştirilen ve M. Mec-lisince benimsenmeyen metni hakkında Karma Komisyon raporu ile Karma Komisyon, C. Senatosu ve M. Meclisi metinleri (M. Meclisi : «2 nci dönem : 2/565», 2/37; C. Senatosu : 2/243)

(Not : C. Senatosu S. Sayısı : 118 ve 118'e ek)

Karma Komisyon Raporu

*Millet Meclisi
Karma Komisyonu
Esas No: 2/37
Karar No: 2*

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Yasama Meclislerinin Dış Münasebetlerinin Düzenlenmesi hakkındaki 16 Ocak 1964 tarih ve 378 sayılı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifinin, Millet Meclisince ka-bul edilmiş bulunan metin üzerinde Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunca 14 Kasım 1968 günlü Birleşimde yapılan değişiklikler üzerinde Millet Meclisinin 2 . 12 . 1968 günlü toplantısında yapı-lan müzakerede, kanun başlığı ile Millet Meclisince benimsenmediğinden Anayasanın 92 nci madde-sinin 5 nci fıkrası gereğince kanun teklifinin incelenmesi için Karma Komisyon kurulmasına aynı oturumda karar verilmiştir.

Karma Komisyonumuz Başkanlığımızın 20 . 12 . 1971 tarih ve 4903 sayılı yazılılarıyla ilk defa olarak toplanmaya çağırılmış ve mezkûr günde ekseriyet bulunmadığı için toplantı yapılamamış-tır. Keza Başkanlığımızın 25 . 12 . 1971 tarih ve 4903 sayılı yazılılarıyla 27 . 12 . 1971 günü yapı-lması istenen toplantıda yine ekseriyet olmadığı için yapılamamıştır. Bu defa Başkanlığımızın 28 . 12 . 1971 tarih ve 4903 sayılı yazılılarıyla 28 . 12 . 1971 günü toplanan Komisyonumuz Başkan, Sözcü ve Kâtip seçimini yaparak faaliyete başlamıştır.

Karma Komisyon faaliyete başladığı günden itibaren toplantı için Komisyon Başkanlığınca 5 defa göreve çağırılmış bunlardan 4 toplantı ekseriyet olmadığı için yapılamamış 7 . 4 . 1972 tarihli 5 nci toplantıda kanun teklifini müzakere ile karara bağlamıştır.

Karma Komisyonumuz konuyu incelemiş ve aşağıdaki hususları kararlaştırmıştır :

1. Komisyonumuz Cumhuriyet Senatosunca eklenmiş olan 8 nci maddeyi kanun metninden çı-kardığı için kanun başlığındaki «ve bir madde eklenmesi» ibaresi gereksiz olacağından başlığın Millet Meclisi metninde olduğu gibi bırakılması oybirliği ile kabul edilmiştir.

2. Cumhuriyet Senatosu değiştirmesinde, adı geçen 378 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin deği-şirilmesinden bahsedilmekte olup, bu madde Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş bulunduğundan olmayan maddenin değiştirilmesi bahis konusu olamaz.

Öte yandan, yapılan değişiklikte işbu maddede ve kanunun 2 nci maddesinde sözü geçen ulus-lararası toplantılarda temsil edilmek açısından Cumhuriyet Senatosu üyeleri ile milletvekilleri ara-sında mevcut olması gereken ve 1961 yılından beri devamlı tatbikatla yerleşmiş bulunan şans eşit-liği ortadan kaldırılmaktadır. Bu bakımlardan Millet Meclisinin kabul etmiş olduğu metnin ay-nen muhafazasına çoğunlukla karar verilmiştir.

3. Komisyonumuz Cumhuriyet Senatosunun 4 nci maddeye eklediği son fıkrada söz konusu «Müşterek Başkanlık Divanının» hukukan ve resmen Anayasada yer bulmayan bir kurul olarak bir kanun metninde zikredilmesini uygun görmemiş ve bu «Müşterek Divan» a yönetmelik yapmak yetkisinin verilmesini de Anayasanın 113 nci maddesinin sarahatına aykırı görmüştür. Öte yandan Cumhuriyet Senatosu metninde yer alan «T. B. M. M. üyelerinin birden fazla dostluk grubu yönetim kurulunda görev almayacağı ve dış ülkelere gidecek temsilci heyetlerin dostluk grupları yönetim kuruluna hasredilemeyeceği hükümleri tüzüklerde yer alır» şeklindeki hükmü bugünkü uygulamada nazara alınarak bugün için ilişki ve hizmetin eşitlik içinde Parlamento üyelerine yapılması bakımından uygun bulunarak Karma Komisyona yeni bir metin hazırlanmasına oybirliğiyle karar verilmiştir.

4. Komisyonumuz metne Cumhuriyet Senatosunca eklenen 8 nci maddeyi önce usul bakımından gereksiz bulmuştur. Çünkü böyle bir metin teklifte mevcut değildir. Millet Meclisinde müzakere edilmemiştir. Her hangi bir maddenin tabii bir icabı da değildir. O halde teklif metnine eklenmemesi gerekirdi.

Esas bakımından ise; bu madde şu hususları istemektedir. «Dış ülkelerin yasama faaliyetleri gelişmelerini izlemek, kanunların yapılış tekniklerini incelemek, yasama organları üyelerinin devami ve çalışmalarını hakkında bilgi edinmek üzere Meclisler Başkanlık Divanları, üyelerinden bir veya birkaçını dış ülkelere göndermek.»

Bu madde ile sağlanmak istenen bütün hususlar için çeşitli ve geniş imkânlar vardır.

Bu konuda o Parlamentoların tutanakları, Parlamentoların çalışmaları üzerinde yazılmış pek çok ilmi eserler mevcuttur.

Ayrıca üyesi olduğumuz Parlamentolararası Birliği - Avrupa Konseyi Ortak Pazar gibi kuruluşlara her yıl Parlamentomuzun üyeleri katılmaktadır. Bu kuruluşların bu konuda araştırmaları ve yayımları vardır.

Bu nedenle getirilen hükmün kabulüne imkân görülmemiştir ve Millet Meclisinde yapılan konuşmaların ışığında 8 nci maddenin madde metninden çıkarılması oybirliğiyle kararlaştırılmıştır.

5. Komisyonumuz 8 nci maddeyi kanun metninde çıkardığı için 9 ncu maddenin numarası 8, 10 ncu maddenin numarasının ise 9 olarak değiştirilmesini ittifakla kararlaştırmıştır.

Öncelikle görüşülmesi ricasıyla Genel Kurulun takdirlerine sunulur.

Karma Komisyon Başkanı

Sözcü

C. S. Bursa Üyesi
Şeref Kayalar

İstanbul Milletvekili
Reşit Ülker

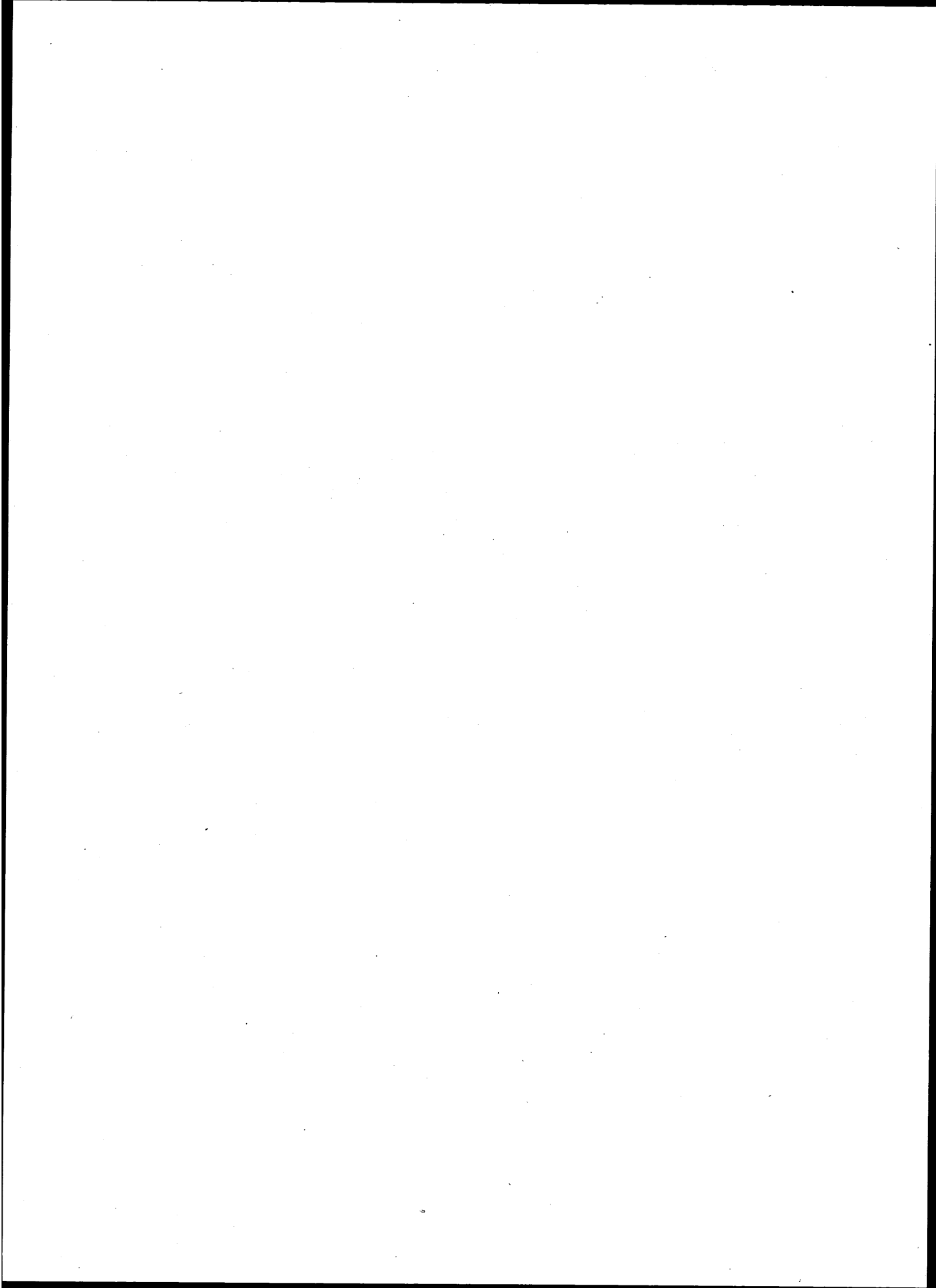
C. S. Ankara Üyesi
Turhan Kapanlı

C. S. Samsun Üyesi
Refet Rendeçi

Eskişehir Milletvekili
Seyfi Öztürk

Çanakkale Milletvekili
Kemal Bağcıoğlu

Bitlis Milletvekili
K. Mümtaz Akışık

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Yasama Meclislerinin dış münasebetlerinin düzenlenmesi hakkındaki 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanununun değiştirilmesine dair Kanun

MADDE 1. — 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanuna 1 nci madde olarak aşağıdaki madde eklenmiştir :

Avrupa Konseyi Danışma Meclisi ve benzeri kurullar üyelikleri

Madde 1. — 21 Ocak 1953 tarihli ve 6020 sayılı Kanunla onaylanan 22 Mayıs 1951 tarihli Anlaşma ile değiştirilmiş 12 Aralık 1949 tarihli ve 5456 sayılı Kanunla onaylanan 5 Mayıs 1949 tarihli Avrupa Konseyi Statüsününün 25 nci ve 26 ncı maddeleri gereğince, Avrupa Konseyi Danışma Meclisine ve diğer milletlerarası andlaşmalar uyarınca kurulup bir milletlerarası hukuk tüzel kişisinin organı niteliğini taşıyan veya taşımayan ve yasama organları üyelerinden kurulan milletlerarası kurullara katılacak Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, mensuboldukları siyasî partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu tarafından aday gösterilirler. Bu adaylar, Cumhuriyet Senatosu üyeleri iseler Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun; milletvekili iseler Millet Meclisi Genel Kurulunun bilgisine ilgili Meclisin Başkanlığınca sunulmakla seçilmiş sayılırlar.

Her bir siyasî parti grubuna ve siyasî parti grubu mensubu olmayanlara düşen sayı, bunların - boş üyelikler hariç - Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı üye tamsayısı, içindeki yüzde oranlarına göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı Başkanlık Divanınca tespit edilir; siyasî parti gruplarının öncelik hakları her halde saklıdır. Bu sayı ve oranlara, siyasî parti grupları ve siyasî parti grubu mensubu olmayanlar, ilânından itibaren üç gün içinde itiraz edebilirler. Bu itirazlar, aynı Divan tarafından kesin olarak karara bağlanır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısında siyasî parti grubu mensubu olmayan Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine ayrılmış olan sayının Cumhuriyet Senatosu üyeleriyle milletvekilleri arasında bölüşülmesi, Birleşik Toplantıda mevcut siyasî parti grubu mensubu olmayanlardan Cumhuriyet Senatosu üyesi olanların sayılarının ayrı ayrı Birleşik Toplantıdaki siyasî parti grubu mensubu olmayanların toplamına nispet edilmesiyle bulunacak yüzde oranlarının, bunlar için ayrılmış sayıya uygulanması suretiyle olur.

Siyasî parti grubu mensubu olmayanların seçimi, mensubu oldukları Yasam Meclisinde, o Meclisin içtüzüğüne uygun olarak yapılır.

1 nci fıkrada söz konusu Avrupa Konseyi Danışma Meclisi ve diğer kurulların yedek üyelikleri için de, yukarıdaki fıkralar uyarınca seçim yapılır. Aynı siyasî parti grubuna mensup bir asıl üyenin yerini ancak aynı gruba mensup bir yedek üye ve siyasî parti grubu mensubu olmayan bir asıl üyenin yerini de ancak aynı vasıftaki bir yedek üye alabilir; 6 ncı fıkra uyarınca yapılmış olan feragatler saklıdır.

Bir siyasî parti grubunun veya siyasî parti grubu mensubu olmayanların kendilerine düşen asıl veya yedek üyeliklerden bir diğer siyasî partigrubu veya siyasî parti grubu mensubu olmayan belli bir Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi lehine, seçim sonuçları kesinleşmeden önce feragat etmesi mümkündür.

Yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre bir milletlerarası kurula seçilecek Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin yüzde otuzu Cumhuriyet Senatosu üyesi, yüzde yetmiş de milletvekili olur. Bu fıkra hükmü, asıl ve yedek üyelikler için ayrı ayrı uygulanır.

Hangi siyasî partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubunun ne kadar Cumhuriyet Senatosu üyesi ve ne kadar milletvekili aday göstereceği, aday gösterme hakkına sahip siyasî parti grup-

CUMHURİYET SENATOSUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

Yasama Meclislerinin dış münasebetlerinin düzenlenmesi hakkındaki 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bir madde eklenmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanunun 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Avrupa Konseyi Danışma Meclisi ve benzeri kurullar üyelikleri

Madde 1. — 21 Ocak 1953 tarihli ve 6022 sayılı Kanunla onaylanan 22 Mayıs 1951 tarihli Anlaşma ile değiştirilmiş 12 Aralık 1949 tarihli ve 5456 sayılı Kanunla onaylanan 5 Mayıs 1949 tarihli Avrupa Konseyi Statüsünün 25 nci ve 26 ncı maddeleri gereğince, Avrupa Konseyi Danışma Meclisine ve diğer milletlerarası anlaşmalar uyarınca kurulup bir milletlerarası hukuk tüzel kişisinin organı niteliğini taşıyan veya taşımayan ve yasama organları üyelerinden kurulan milletlerarası kurullara katılacak Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, (Meclislerdeki) mensub oldukları siyasi grupları tarafından aday gösterilirler. Bu adaylar, Cumhuriyet Senatosu üyesi iseler, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun, milletvekili iseler Millet Meclisi Genel Kurulunun bilgisine ilgili Meclisin Başkanlığınca sunulmakla seçilmiş sayılırlar.

Herbir siyasi parti grubuna ve siyasi parti grubu mensubu olmayanlara düşen sayı, bunların - boş üyelikler hariç - Meclisler üye tamsayısı içindeki yüzde oranlarına göre, Meclisler Başkanlık Divanlarınca tespit edilir; siyasi parti gruplarının öncelik hakları her halde saklıdır. Bu sayı ve oranlara, siyasi parti grupları ve siyasi parti grubu mensubu olmayanlar, ilânından itibaren üç gün içinde Genel Kurullarda itiraz edebilirler. Bu itirazlar Genel Kurul tarafından kesin olarak karara bağlanır.

Siyasi grup mensubu olmayanların seçimi, mensubu oldukları Yasama Meclislerinde, O Meclisin içtüzüğüne uygun olarak yapılır.

Aynı siyasi parti grubuna mensup bir asıl üyenin yerini ancak aynı gruba mensup bir yedek üye ve siyasi parti grubu mensubu olmayan bir asıl üyenin yerini de ancak aynı vasıftaki bir yedek üye alabilir.

KARMA KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ
METİN

Yasama Meclislerinin dış münasebetlerinin düzenlenmesi hakkındaki 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanunun değiştirilmesine dair Kanun

MADDE 1. — 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanuna 1 nci madde olarak aşağıdaki madde eklenmiştir :

Avrupa Konseyi Danışma Meclisi ve benzeri kurullar üyelikleri

Madde 1. — 21 Ocak 1953 tarihli ve 6022 sayılı Kanunla onaylanan 22 Mayıs 1951 tarihli Anlaşma ile değiştirilmiş 12 Aralık 1949 tarihli ve 5456 sayılı Kanunla onaylanan 5 Mayıs 1949 tarihli Avrupa Konseyi Statüsünün 25 nci ve 26 ncı maddeleri gereğince, Avrupa Konseyi Danışma Meclisine ve diğer milletlerarası anlaşmalar uyarınca kurulup bir milletlerarası hukuk tüzel kişisinin organı niteliğini taşıyan veya taşımayan ve yasama organları üyelerinden kurulan milletlerarası kurullara katılacak Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, mensub oldukları siyasi partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu tarafından aday gösterilirler. Bu adaylar Cumhuriyet Senatosu üyesi iseler, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun; Milletvekili iseler Millet Meclisi Genel Kurulunun bilgisine ilgili Meclisin Başkanlığınca sunulmakla seçilmiş sayılırlar.

Her bir siyasi parti grubuna ve siyasi parti grubu mensubu, olmayanlara düşen sayı, bunların - boş üyelikler hariç - Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı üye tamsayısı, içindeki yüzde oranlarına göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı Başkanlık Divanınca tespit edilir; siyasi parti gruplarının öncelik hakları her halde saklıdır. Bu sayı ve oranlara, siyasi parti grupları ve siyasi parti grubu mensubu olmayanlar, ilânından itibaren üç gün içinde itiraz edebilirler. Bu itirazlar, aynı Divan tarafından kesin olarak karara bağlanır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısında siyasi parti grubu mensubu olmayan Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine ayrılmış olan sayının Cumhuriyet Senatosu

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

ların görüşü alındıktan sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı Başkanlık Divanınca tespit edilir. Bu fıkranın uygulanmasında, belli bir asıl üyelik için yedek üyenin de asıl üyeye aynı Yasama Meclisine mensubolması şart değildir; ancak, yukarıdaki fıkranın son cümlesi hükmü saklıdır.

Aksine hüküm yoksa, bu madde gereğince yapılan seçimler her yıl yenilenir; boşalan yerler derhal doldurulur.

(Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin)

Yukardaki fıkralar hükümlerine göre bir milletlerarası kurula katılacak Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclislerden eşit sayıda seçilir. Dağıtımda tama bölünmenin mümkün olmadığı hallerde, artan üyelik Millet Meclisine bırakılır.

Aksine hüküm yoksa, bu madde gereğince yapılan seçimler her yıl yenilenir; boşalan yerler derhal doldurulur.

(Karar Komisyonunun kabul ettiği metin)

üyeleriyle milletvekilleri arasında bölüşülmesi, Birleşik Toplantıda mevcut siyasî parti grubu mensubu olmayanlardan Cumhuriyet Senatosu üyesi olanların ve milletvekili olanların sayılarının ayrı ayrı Birleşik Toplantıdaki siyasî parti grubu mensubu olmayanların toplamına nispet edilmesiyle bulunacak yüzde oranlarının, bunlar için ayrılmış sayıya uygulanması suretiyle olur.

Siyasî parti grubu mensubu olmayanların seçimi, mensubu oldukları Yasama Meclisinde, o Meclisin içtüzüğüne uygun olarak yapılır.

1 nci fıkroda söz konusu Avrupa Konseyi Danışma Meclisi ve diğer kurulların yedek üyelikler için de, yukarıdaki fıkralar uyarınca seçim yapılır. Aynı siyasî parti grubuna mensup bir asıl üyenin yerini ancak aynı gruba mensup bir yedek üye ve siyasî parti grubu mensubu olmayan bir asıl üyenin yerini de ancak aynı vasıftaki bir yedek üye alabilir; 6 ncı fıkra uyarınca yapılmış olan feragatler saklıdır.

Bir siyasî parti grubunun veya siyasî parti grubu mensubu olmayanların kendilerine düşen asıl veya yedek üyeliklerden bir diğer siyasî parti grubu veya siyasî parti grubu mensubu olmayan belli bir Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi lehine, seçim sonuçları kesinleşmeden önce feragat etmesi mümkündür.

Yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre bir milletlerarası kurula seçilecek Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin yüzde otuzu Cumhuriyet Senatosu üyesi, yüzde yetmiş de milletvekili olur. Bu fıkra hükmü, asıl ve yedek üyelikler için ayrı ayrı uygulanır.

Hangi siyasî partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubunun ne kadar Cumhuriyet Senatosu üyesi ve ne kadar milletvekili aday gösterme hakkına sahip siyasî parti gruplarının görüşü alındıktan sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı Başkanlık Divanınca tespit edilir. Bu fıkranın uygulanmasında, belli bir asıl üyelik için yedek üyenin de asıl üyeye aynı Yasama Meclisine mensub olması şart değildir; ancak, yukarıdaki fıkranın son cümlesi hükmü saklıdır.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

MADDE 4. — 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanununun 4 nci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Bir Parlamentolararası birlik için grup tüzüğü yapılması gerekiyorsa, bu tüzük, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlık Divanlarınca, Hükümetin görüşü alındıktan sonra, aralarında anlaşarak ve - varsa - Parlamentolararası birliğin anafüzüğüne uygun olarak yapılır.

Dostluk gruplarının tüzükleri kendileri tarafından yapılır. Dostluk gruplarının yönetim kurullarınca ve dış ülkelere gidecek temsilci heyetle inde, değişik siyasî eğilim sahibi üyelerin adaletli bir şekilde yer almasını sağlayacak hükümler, tüzüklerine konulur.

Parlamentolararası birlik gruplarının ve dostluk gruplarının tüzüklerinde ve faaliyetlerinde uymaları gereken esaslar, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlık Divanlarınca, Hükümetin görüşünü aldıktan sonra, aralarında anlaşmak suretiyle tespit edilir.»

MADDE 8. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9. — Bu kanunu Yasama Meclisleri yürütür.

(Cumhuriyet Senatosunun kabul ettiği metin)

MADDE 4. — 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Bir Parlamentolararası birlik için grup tüzüğü yapılması gerekiyorsa, bu tüzük, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlık Divanlarınca, Hükümetin görüşü alındıktan sonra, aralarında anlaşarak ve - varsa - o parlamentolararası birliğin anattüzüğüne uygun olarak yapılır.

Dostluk gruplarının tüzükleri kendileri tarafından yapılır. Dostluk gruplarının yönetim kurullarında ve dış ülkelere gidecek temsilci heyetlerinde değişik siyasî eğilim sahibi üyelerin adaletli şekilde yer almasını sağlayacak hükümlerle, T. B. M. M. üyelerinin birden fazla dostluk grubu yönetim kurulunda görev almayacağı ve dış ülkelere gidecek temsilci heyetlerin dostluk grupları yönetim kuruluna hasredilemeyeceği hükümleri tüzüklerde yer alır.

Parlamentolarararası birlik gruplarının ve dostluk gruplarının tüzüklerinde ve faaliyetlerinde uymaları gereken esasları, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Müşterek Başkanlık Divanınca Dışişleri Bakanlığının görüşü alındıktan sonra çıkarılacak yönetmelikle tespit edilir.

MADDE 8. — Dış ülkelerin yasama faaliyetleri gelişmelerini izlemek, kanunların yapılış tekniklerini incelemek, yasama organları üyelerinin devamı ve çalışmaları hakkında bilgi edinmek üzere Meclisler Başkanlık Divanları, üyelerden bir veya birkaçını dış ülkelere gönderebilirler.

Bu amaçla gönderilen üyelere, izlem, inceleme ve bilgilerini rapor halinde mensuboldukları Meclislere sunması gereklidir.

Bu görevlendirilmeye 4 ncü maddenin 2 ncü fıkrası gözetilir.

MADDE 9. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu kanunu Yasama Meclisleri yürütür.

(Karar Komisyonunun kabul ettiği metin)

Aksine hüküm yoksa, bu madde gereğince yapılan seçimler her yıl yenilenir; boşalan yerler derhal doldurulur.

MADDE 4. — 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Bir Parlamentolararası birlik için grup tüzüğü yapılması gerekiyorsa bu tüzük Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlık divanlarınca, Hükümetin görüşü alındıktan sonra, aralarında anlaşarak ve - varsa - o parlamentolararası birliğin anattüzüğüne uygun olarak yapılır.

Dostluk gruplarının tüzükleri kendileri tarafından yapılır. Dostluk gruplarının yönetim kurullarında ve dış ülkelere gidecek temsilci heyetlerinde değişik siyasî eğilim sahibi üyelerin adaletli şekilde yer almasını sağlayacak hükümlerle Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin birden fazla dostluk grubu yönetim kurulunda görev almayacağı ve dış ülkelere gidecek temsilci heyetlerin dostluk grupları yönetim kuruluna hasredilemeyeceği hükümleri tüzüklerde yer alır.

Parlamentolararası birlik gruplarının ve dostluk gruplarının tüzüklerinde ve faaliyetlerinde uymaları gereken esaslar Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlık divanlarınca Hükümetin görüşünü aldıktan sonra aralarında anlaşmak suretiyle tespit edilir.

MADDE 8. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9. — Bu kanunu yasama meclisleri yürütür.